

[no 7995]

Mr N.S. Blom.

no. 164195-8920 ^e 88

's-Gravenhage, 18 november 1958.

Amice,

Naar aanleiding van je brief van 15 dezer diene dat de kwestie van voorlegging van de Nieuw-Guinea-zaak aan een internationale rechterlijke instantie zich als volgt heeft toegedragen.

Reeds in de loop van het jaar 1951 is van Nederlandse zijde aan Indonesië gesuggereerd haar interpretatie van art. 2 van het Charter van Souvereiniteitsoverdracht aan het oordeel van het Uniehof te onderwerpen. Ik lees daarover in de Memorie van Antwoord op Hoofdstuk XIII A (Unieaangelegenheden) van de begroting voor het dienstjaar 1952 aan de Tweede Kamer het volgende:

"Waar de Indonesische Regering Haar standpunt inzake Nieuw-Guinea baseert op een bepaalde interpretatie van artikel 2 van het Charter van de Souvereiniteitsoverdracht en het hier dus duidelijk een rechtsgeschil betreft, heeft de Nederlandse Regering de suggestie geopperd deze zaak van Indonesische zijde ook als zodanig te behandelen, b.v. door haar aan het oordeel van het Uniehof van Arbitrage te onderwerpen; het feit dat deze rechtszaak aanhangig is bij het Hof behoeft geen belemmering op te leveren voor het voeren van de vaker bedoelde besprekingen over de Unieverhouding.

Op het ogenblik, dat deze Memorie van Antwoord wordt opgesteld, valt nog niet te voorzien hoe deze zaak zich verder

- zal -

De Hooggeleerde heer
Prof. Mr. R. L. Kollewijn,
Witte Singel 39,
LEIDEN.

zal ontwikkelen."

Tijdens de besprekingen welke in begin 1952 hebben plaats gehad tussen een Indonesische missie onder voorzitterschap van Supomo en een Nederlandse interdepartementale commissie onder mijn voorzitterschap, heb ik - uiteraard met machtiging van de Regering - tijdens een der vergaderingen het volgende gezegd:

"Aangezien nu het probleem in Uw uiteenzettingen in hoge mate beïnvloed wordt door de juridische opvatting - dat krachtens het Charter van Souvereiniteitsoverdracht de souvereiniteit over Nieuw-Guinea reeds werd overgedragen aan de Republiek - en U bekend is, dat onzerzijds de besprekingen niet kunnen worden gevoerd met als uitgangspunt de souvereiniteit van Indonesië over Nieuw-Guinea, schijnt het ons in het belang van de te voeren besprekingen aangewezen, dat Uwerzijds eerst omtrent de juridische positie een beslissing wordt uitgelokt van een tot het oplossen van rechtsgeschillen competente instantie.

Indien Gij daartoe wilt overgaan, zijn wij gaarne bereid hierover met U nader overleg te plegen, evenals Nederland ook bereid is de besprekingen over het probleem voort te zetten, nadat een rechterlijke uitspraak zal zijn verkregen."

Tijdens een volgende vergadering op 19 februari 1952 heeft Supomo daarop geantwoord:

"...dat de Indonesische Regering tot haar leedwezen niet kan ingaan op de van Nederlandse zijde gedane suggestie, dat eerst omtrent de juridische positie van Irian (Nieuw-Guinea) een beslissing wordt uitgelokt van een tot het oplossen van rechtsgeschillen competente instantie (vide bijlage A bij ICMS/C II/Versl./3/G.T.), omdat:

1. het Irian (Nieuw-Guinea)-probleem in de eerste plaats een politiek probleem is, dat derhalve voor alles politiek moet worden opgelost;
2. ook nadat een rechterlijke uitspraak zou zijn verkregen, de besprekingen over het Irian (Nieuw-Guinea)-probleem alsnog zouden moeten worden voortgezet."

Ik doe je deze passages hierbij woordelijk toekomen, doch moet er bij zeggen dat ingevolge destijds gemaakte afspraken de stukken van deze conferentie nimmer zijn gepubliceerd.

Vlak daarna heeft echter de Minister President in het openbaar zich in de Eerste Kamer verwerende tegen een verwijt van Professor Gerritson dat de Regering buiten de Kamers om de ijskastpolitiek had geschonden een uiteenzetting gegeven omtrent de aard en bedoeling van het gedane aanbod. Deze uiteenzetting, te lang om hierin over te nemen, heeft plaats gehad in de vergadering van 20 februari 1952, Handelingen Eerste Kamer pag. 270 en 271, waarbij in dit verband zowel het Uniehof als het Internationale Gerechtshof zijn genoemd. Daarvan is eveneens mededeling gedaan in de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer op het toenmalige Hoofdstuk XIII A, ingezonden op 18 maart 1952 waarin ik lees:

"Enkele van de hier aan het woord zijnde leden hebben de vraag gesteld of in het gebeurde niet een aanleiding ware te vinden om het vraagstuk van de soevereiniteit over Nieuw-Guinea aan de internationale rechter voor te leggen. Toen uit een notawisseling met de Indonesische Regering bleek, dat het vraagstuk voor wat betreft het Indonesische standpunt moest worden gezien als een rechtsgeschil is

aan Indonesië een suggestie gedaan om een oplossing van dit juridisch geschilpunt te zoeken op de wijze als voor rechtsgeschillen aangewezen is, derhalve door de uitspraak van een competente rechterlijke instantie. In casu zou dat zijn het Uniehof van Arbitrage (artikel 13 van het Uniestatuut). Zoals de Minister-President onlangs verklaarde in de Eerste Kamer (algemene politieke beschouwingen over de Rijksbegroting voor het dienstjaar 1952, Handelingen 1952, blz. 271) zou er over te spreken zijn, indien van Indonesische zijde een andere instantie, b.v. het Internationale Gerechtshof, geprefereerd zou worden boven het Uniehof. Gelijk bekend is de Indonesische Regering niet bereid een gerechtelijke uitspraak te zoeken."

Tijdens de behandeling in 1954 en volgende jaren van het Nieuw-Guinea-geschil in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties is onzerzijds meermalen melding gemaakt van de gedane suggestie en de Indonesische weigering. Ik zeg dit uit mijn herinnering, omdat ik in deze korte tijd geen gelegenheid had alle verslagen van die behandelingen op te slaan. Zo nodig kan dit uiteraard geschieden.

Telkenjare is in een speciale uitgave van dit Ministerie verslag gedaan over het verloop van zaken in de Verenigde Naties. Mocht je wensen dat wij naar relevante passages zoeken dan verneem ik dat nog gaarne.

Zoals je uit het bovenstaande zult zien kan men eigenlijk niet spreken van "een lijstje van alle gelegenheden, waarbij Nederland aan Indonesië heeft aangeboden het geschil Nieuw-Guinea aan een uitspraak van het Internationaal Hof te onderwerpen."

Echter wel is van onze kant gesuggereerd dat de
sovereiniteits-kwestie door Indonesië aan een interna-
tionaal rechterlijke uitspraak zou worden onderworpen,
hetgeen dus m.i. impliceert dat wij, als zij daarop zouden
zijn ingegaan, niet de onbevoegdheid van het Internationale
Hof zouden hebben bepleit en tevens dat wij ons naar de
uitspraak zouden hebben gedragen.

Ik hoop je hiermede voldoende te hebben ingelicht.

Met beste groeten,

Nummer ~~7~~995

Bijlage

agno: 164195

Prof. Mr. R. D. KOLLEWIJN

LEIDEN, 15 november 1958.
Witte Singel 39

Hoogedelgestrenge Heer

Mr. N. S. Blom,

's- Gravenhage.

Amice,

MIN. VAN BUITENLANDSE ZAKEN	
DIR. Z	VISIE
164195-8920 ^a 98	
Fotonr	
DOSSIER	912.13 MM 9

Zou je my misschien kunnen helpen ^(VHent Hof) aan een lystje van alle gelegenheden, waarby Nederland aan Indonesië heeft aangeboden het geschil Nw.-Guinea aan een uitspraak van het Internationaal Hof te onderwerpen? Tot nu toe hield de Indonesische Regering vol, dat de maatregelen tegen de Nederlandse ondernemingen rechtmatig waren (berustend op de V.M.B. etc.), zodat daardoor geen beroep op het represaille-recht kon worden gedaan. Nu, -waarschynlyk mede ten gevolge van advies van buitenlandse juristen- tot ongecamoufleerde nationalisatie wordt overgegaan, is te verwachten, dat binnenkort de stelling zal worden gepropageerd, dat nationalisatie-maatregelen alléén tegen de Nederlanders mochten worden genomen by wyze van represailles.

De onrechtmatigheid van deze represailles kan echter met afsnyding van alle debat over Nw.Guinea het best worden aangetoond door de bereidheid van Nederland de kwestie aan het Hof voor te leggen. Vandaar myn verzoek.

Met beste groeten,

